

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **J. D.**, narozený dne X
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25/1292, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 5. 2022, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 4. 5. 2022, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, ústředí (dále jen „žalovaná“) ze dne 4. 5. 2022, č. j.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly podle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“), zamítnuty námitky žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 22. 3. 2022, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o změnu výše starobního důchodu podle ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

II. Žalobní body

2. Žalobce vytýkal žalované, že nezohlednila jeho vedlejší pracovní poměr u zaměstnavatele agentury Cirkusy a varieté v době od června 1980 do konce roku 1984, byť žalobce tyto skutečnosti doložil čestnými prohlášeními. Žalovaná neuvedla, na základě jakých důkazních prostředků popřela věrohodnost předložených čestných prohlášení. Žalobce k dispozici jiné důkazní prostředky nemá, vzhledem k velkému časovému odstupu, zůstalo mu pouze několik fotografií. Žalobce také namítal, že žalovaná rozhoduje ve všech stupních, zároveň v jeho věci docházelo k průtahům.

III. Vyjádření žalované

3. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že s námitkami nesouhlasí, zrekapitulovala průběh správního řízení i obsah napadeného rozhodnutí. Šetřením bylo zjištěno, že oba svědci, kteří potvrzují v čestném prohlášení dobu zaměstnání u organizace Cirkusy a varieté, umělecká agentura, u této organizace v předmětné době nepracovali. Dobu zaměstnání v době od června 1980 do 31. 12. 1984 nelze považovat za dostatečně prokázanou, neboť nebyl doložen, ani se nepodařilo dohledat žádný doklad, který by prokazoval, že v tuto dobu pracovní poměr trval. Zaměstnání lze dle čestného prohlášení hodnotit jedině tehdy, jestliže uvedené údaje svědčí o tom, že se jednalo o činnost zakládající účast na nemocenském pojištění a údaje na tomto prohlášení lze považovat za věrohodné. Svědkové nedoložili žádné doklady, které by prokazovaly, že byli v době od června 1980 do 31. 12. 1984 zaměstnanci umělecké agentury Cirkusy a varieté, dle dostupné evidence byli oba svědkové zaměstnání v jiných organizacích. Žalovaná také poukázala na skutečnost, že svědek R. Š. byl v době od 30. 6. 1982 do 30. 1. 1983 omezen na osobní svobodě.

IV. Obsah správního spisu

4. Žalobce požádal o započtení doby zaměstnání od června 1980 do 31. 12. 1984 žádostí ze dne 24. 1. 2021. Přiložil čestná prohlášení dvou svědků, pana M. P. a pana R. Š. Oba uvedli, že jako členové tehdejší skupiny historického šermu Romantik se na základě úspěšného složení kvalifikačních přehrávacích zkoušek v červnu roku 1980 stali zaměstnanci umělecké agentury Cirkusy a varieté, přičemž toto zaměstnání trvalo do 31. 12. 1984. Žalobce k tomu dále uvedl, že archiv umělecké agentury byl zničen při

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

povodních v roce 2002, proto žádá o započtení doby zaměstnání pro účely starobního důchodu v uvedeném rozsahu.

5. Žalobce podal dne 25. 1. 2021 žádost o starobní důchod s datem přiznání od 1. 3. 2021.
6. Česká správa sociálního zabezpečení jako prvostupňový správní orgán rozhodnutím ze dne 28. 4. 2021 přiznala starobní důchod od 1. 3. 2021 ve výši 17 008 Kč měsíčně, období od 1. 6. 1980 do 3. 6. 1981 hodnotila jako náhradní dobu pojištění získanou studiem po 18. roce věku (přičemž studium s přerušením pokračovalo až do 1. 10. 1984, nelze je však již hodnotit), období od 3. 3. 1982 do 31. 8. 1982 jako dobu pojištění získanou zaměstnáním u nynější akciové společnosti SPORTPROJEKT, období od 19. 11. 1984 do 31. 12. 1984 jako dobu pojištění získanou zaměstnáním u organizace Domácí potřeby Praha (přičemž zaměstnání trvalo i po tomto datu).
7. Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí námitky, kde uvedl, že přiznání důchodu požaduje od jiného data, než omylem uvedl v žádosti. Žalovaná rozhodnutím ze dne 22. 7. 2022 zamítla žádost o změnu starobního důchodu, neboť starobní důchod lze přiznat nejdříve ode dne podání žádosti.
8. Pražská správa sociálního zabezpečení provedla návazně na uplatněnou žádost o započtení další doby pojištění řízení podle ustanovení § 6 odst. 4 písm. u) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, prošetřila doby zaměstnání s možností převzetí plnění úkolů spojených s prováděním důchodového pojištění zaměstnanců zaměstnavatelů, kteří neplní povinnosti při provádění důchodového pojištění. Podle výsledku tohoto řízení nebylo možno vyhotovit účastníku řízení náhradní list důchodového zabezpečení za namítané období, neboť nebyly nalezeny žádné doklady k existenci uvedeného pracovního poměru. Česká správa sociálního zabezpečení dále z podkladové dokumentace zjistila, že pokud jde o sporné období, svědek M. P. byl od 1. 6. 1980 do 31. 10. 1981 vojákem z povolání, následně od 1. 11. 1981 do 29. 2. 1984 zaměstnancem Restaurací a jídelen okresu Praha-Západ a od 1. 3. 1984 do 31. 12. 1984 zaměstnancem Státního statku hl. m. Prahy, svědek R. Š. byl od 1. 6. 1980 do 29. 6. 1980, od 1. 9. 1980 do 31. 7. 1982 a od 9. 2. 1983 do 7. 3. 1983 studentem vysoké školy, od 30. 6. 1982 do 30. 1. 1983 omezen na osobní svobodě, od 11. 5. 1983 do 31. 7. 1983 zaměstnancem Dopravního závodu spojů a konečně od 8. 8. 1983 do 31. 12. 1984 zaměstnancem organizace Domácí potřeby Praha.
9. Česká správa sociálního zabezpečení prvostupňovým rozhodnutím ze dne 22. 3. 2022 zamítla žádost o změnu starobního důchodu, uvedla, že se nepodařilo nalézt žádné doklady, které by pracovní poměr žalobce v tomto období u umělecké agentury Cirkusy a varieté prokazovaly, nebyly rovněž předloženy žádné doklady k takovému zaměstnání svědků, svědci byli zaměstnání u jiných zaměstnavatelů.
10. Žalobce v námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí uvedl, že on i oba svědkové byli v namítané době od června 1980 do 31. 12. 1984 zaměstnání také v jiných organizacích, které řádně plnily svou povinnost vyhotovovat evidenční listy důchodového zabezpečení. Namítané zaměstnání u umělecké agentury Cirkusy a varieté bylo z jejich pohledu vedlejším pracovním poměrem, který samozřejmě zakládal účast na nemocenském pojištění. Žádá proto o přepočtení starobního důchodu se zohledněním tohoto zaměstnání.

11. Žalovaná napadeným rozhodnutím námitky proti prvostupňovému rozhodnutí zamítla, uvedla, že Pražská správa sociálního zabezpečení šetřením zjistila, že evidenční list důchodového pojištění nebyl zaměstnavatelem vyhotoven a zaslán na centrální evidenci. Dále bylo šetřením zjištěno, že oba svědci byli v posuzovaném období zaměstnání v jiných organizacích. Žalovaná v napadeném rozhodnutí zdůraznila, že § 85 odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení ji nezbavuje povinnosti zabývat se věrohodností učiněných čestných prohlášení; tato věrohodnost přitom musí být zjištěna alespoň v elementární míře. V tomto případě je v důsledku absolutní důkazní nouze ovšem uplatněný nárok podporován výhradně shodným tvrzením tří fyzických osob (dvou svědků a žalobce – pozn. soudu), bez jakéhokoliv dalšího objektivního dokladu. Za popsané situace nezbyvá než dospět k závěru, že namítané zaměstnání žalobce nebylo v řízení přes předložená čestná prohlášení dostatečně věrohodně osvědčeno. Podle rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 28. 4. 2022 byl žalobci od 1. 3. 2021 přiznán starobní důchod ve výši 17 008 Kč měsíčně, a to bez započtení namítaného zaměstnání u organizace Cirkusy a varieté. V řízení o námitkách pak nebyla existence takového zaměstnání osvědčena. Nebylo tedy zjištěno, že by starobní důchod byl žalobci přiznán nebo vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, ve smyslu ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

12. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. O věci soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci se na výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřili. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Podle § 81 odst. 5 zákona o organizaci sociálního zabezpečení k prokázání doby pojištění lze použít čestného prohlášení nejméně 2 svědků a žadatele o důchod nebo o úpravu důchodu, nelze-li tuto dobu prokázat jinak.
14. Výkladem citovaného ustanovení se Nejvyšší správní soud zabýval již v několika svých rozhodnutích, přičemž zdůraznil, že jeho účel *„spočívá v možnosti pojištěnce doložit po dosažení důchodového věku účast na důchodovém pojištění získanou v minulosti, a to často s odstupem řady desítek let, neboť zákonodárce si byl vědom skutečnosti, že po tak dlouhé době je často nanejdůležitější předložit příslušné evidenční listy“* (rozsudky ze dne 11. 7. 2013, č. j. 4 Ads 28/2013-22, či ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019-43).
15. Žalovaná v projednávaném případě shledala dvě předložená čestná prohlášení jako nedostatečná, zjistila, že obě osoby byly v předmětném období zaměstnány u jiného zaměstnavatele. Žalovaná přihlédla k tvrzení, že u všech osob šlo o vedlejší pracovní poměr, stejně jako k tvrzení, že tehdejší organizace Cirkusy a varieté neplnila zákonnou povinnost vystavovat evidenční listy důchodového zabezpečení ve větším rozsahu, proto takovými podklady nedisponují ani svědci. Zároveň však konstatovala, že v řízení nebyl zjištěn žádný doklad, který by zakládal vůbec jakékoliv spojení účastníka řízení či některého ze svědků s organizací Cirkusy a varieté; nejen že tedy nelze objektivně

osvědčit zaměstnání dotčených osob v této organizaci, ale nelze je s ní ani nijak spojit. Žalovaná uvedla, že nemůže využít postupu dle ustanovení § 51 odst. 1 správního řádu a podpůrně k osvědčení namítaného nároku využít jakýchkoliv jiných důkazních prostředků, než jsou podklady v oblasti důchodového pojištění, neboť existence takových důkazních prostředků nebyla zjištěna. Žalovaná uvedla, že se zabývala věrohodností učiněných čestných prohlášení, shledala však, že uplatněný nárok je podporován výhradně shodným tvrzením tří fyzických osob, bez jakéhokoli dalšího objektivního dokladu, proto uzavřela, že tvrzené zaměstnání účastníka řízení nebylo přes předložená čestná prohlášení dostatečně věrohodně osvědčeno.

16. V rozsudku ze dne 20. 10. 2021, č. j. 1 Ads 229/2021-29, Nejvyšší správní soud v obdobném případě uvedl, že v případě pochybností o věrohodnosti čestných prohlášení bylo na místě dotčené osoby předvolat jako svědky a vyslechnout je (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019-43, či kupříkladu rozsudek ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Ads 346/2017-34). Právě provedení svědeckého výslechu představuje cestu, jak ověřit, nakolik lze předloženému čestnému prohlášení důvěřovat, a zda jsou dotčené osobě známy informace, které mohou dopomoci rekonstruovat skutečný stav věcí, či nikoliv.
17. Soud na základě citované judikatury shledal posouzení čestných prohlášení žalovanou jako nedostatečné, žalovaná se v podstatě omezila na tvrzení o důkazní nouzi, nevyužila ani doplnění dokazování formou svědeckých výpovědí, ani možnost posouzení věrohodnosti na základě zjištěných informací. Žalovaná nehodnotila čestná prohlášení ani ve světle informací, které měla k dispozici, například informaci o omezení osobní svobody jednoho ze svědků v posuzovaném období toliko konstatuje, žádné závěry ve vztahu k hodnocení věrohodnosti předloženého čestného prohlášení neprovádí (rozhodná argumentace přitom musí být uvedena v napadeném rozhodnutí, nikoli až ve vyjádření k žalobě), nijak se nevyrovnává s tvrzením žalobce, že všichni tři měli toto zaměstnání jako vedlejší pracovní poměr a že agentura Cirkusy a varieté neplnila své povinnosti, proto evidenční listy nemají k dispozici ani svědci. Žalovaná pak konstatovala, že nebylo možné využít žádné další důkazní prostředky, byť se nabízí judikaturou vyžadovaný výsledek svědků. Svůj postup tak zatížila vadou, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.
18. Pokud žalobce namítal, že v jeho věci vždy rozhodovala Česká správa sociálního zabezpečení (v prvním stupni i o námitkách), k tomuto soud uvádí, že tento postup správních orgánů je souladný se zákonem. Příslušnost orgánů sociálního zabezpečení je upravena v zákoně o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Česká správa sociálního zabezpečení podle § 5 písm. a) tohoto zákona rozhoduje o dávkách důchodového pojištění, pokud není v tomto zákoně stanoveno, že o nich rozhoduje jiný orgán sociálního zabezpečení, a zařizuje výplaty těchto dávek. O námitkách rozhoduje také Česká správa sociálního zabezpečení, nicméně řízení o námitkách je vedeno odděleně od rozhodování orgánu sociálního zabezpečení v prvním stupni; nemohou se na něm podílet ani v něm rozhodovat osoby, které se účastnily řízení o vydání napadeného rozhodnutí (§ 88 odst. 7 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení).
19. Soud konečně dodává, že pokud nebyla dodržena lhůta pro vydání rozhodnutí, tato okolnost sama o sobě nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí, přičemž jeho zrušením (pouze z tohoto důvodu) by došlo pouze k dalšímu prodlužování příslušného

řízení (srovnej rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 7. 2011, č. j. 9 A 128/2010-33, publ. pod č. 2985/2011 Sb. NSS).

20. S ohledem na výše uvedené soud ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. zrušil žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Soud zároveň nikterak nepředjímá obsah svědeckých výpovědí, přičemž nemůže vyloučit ani variantu, že na jejich základě nebude možné dokládanou dobu pojištění ověřit.
21. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalované, žádné náklady mu však nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 3. dubna 2023

JUDr. Lenka Loudová v. r.
samosoudkyně